בעזהשי"ת

בשבילי הארץ

וועכנטליכע גליון ארויסצוברענגן שבח ארץ ישראל

יְבָרֶכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

"**וראה**" - ותהיה רואה בטובת ירושלים בעת בנינה.
"**יברכך ה'**" - כי יברכך ה' מציון, מקור שפע הברכות כולן.

(מצודת דוד, תהלים קכח ה)

פר' מטות-מסעי
כ"ו תמוז תש"פ
July 18, 2020

גליון מס'
10

בשביל הלקט

מאמרים פון ספרים הקדושים וואס ברענגן ארויס די מעלות פון א"י

מלכות שמים

עיקר בחינת ארץ ישראל היא כדי לבוא לבחינת יראת הרוממות מהבורא כל העולמים מלך מלכי המלכים הקב"ה, ולקבל עליו מלכות שמים בשלימות באשר מושל בעליונים ובתחתונים כרצונו יתברך, מחמת ששם בא"י הוא עיקר השראת השכינה והתגלות מלכות הבורא ב"ה, לכך יכול להשיג שם בחינת עול מלכות שמים בשלמות בגודל אימה ופחד ויראה ובושה והכנעה... והעיקר הוא לבא לבחינת א"י שהוא בחינת קבלת עול מלכות שמים בשלמות באימה ויראה אמיתית ולראות להתחזק תמיד בהתחזקות יותר ויותר שיתגדל ויתקדש מלכותו ושמו הגדול והקדוש והנורא.

(בת עין פר' מסעי)

הארץ הקדושה

...וזו היא קדושתה שלטעם זה היא נחשבת הארץ הקדושה לפי שהיא לפני ה' באין רצועת חול מפסקת בינה ובין ה' שוכן הבירה.

(אוה"ח הק' במדבר לב, כב)

נקיי הדעת בירושלים

...וכך היו נקיי הדעת בירושלים עושין (גיטין פז:) פירש"י, נוהגין שלשונן קצרה וכו'... והיינו שנקיי הדעת שמרו על דבורם ביותר עד שלא היו מוציאים מפיהם אפי' תיבה אחת מיותרת שאין בה צורך... ע"כ בש"ק צריך לצמצם הדיבור ככל האפשר, וזהו פי' שלא יהיה דיבורך של שבת כדיבורך של חול (שבת קיג:) שבש"ק צריך יהודי להיות בבחי' נקיי הדעת שבירושלים שקיצרו בדיבורם ככל שיכלו.

(נתיבות שלום, פר' מטות)

אוצרות ארץ ישראל

בעל הטורים מביא את הספרי שהקב"ה הראה

המשך בדף ב'

שער יפו, עיר העתיקה ירושלים

Credit @ruchyl_photography

הגליון של שבוע זו נתנדב ע"י ידידינו
הרה"ח **חיים מאיר מיללער** הי"ו
מאנסי נ.י.
יברכך ה' מציון, וראה בטוב ירושלים, וראה בנים לבניך

אם הבנים שמחה

הגאון רבי ישכר שלמה טייכטהאל זצ"ל הי"ד
ראב"ד פישטיאן-סלאוואקיי ובע"מ שו"ת משנה שכיר
מתורגם באידיש - מיר פרובירן זיך צו האלטן ווי נענטער צום לשון המחבר

פתיחה - המשך...

ווען דער פסוק רעדט פון מיליטער און מלחמה, שטייט נישט "רַק", נאר פשוט חזק ואמץ, צו זאגן דערמיט אז די שטארקייט איז נאר א טפל צו די שטארקייט וואס איך בעט פון דיר לגבי תורה און מצוות, וואס דעמאלטס זאגט ער יא "רַק", אז נאר דאס איז דער עיקר. אזוי אויך ביי חיזוק התורה שטייט "חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד", און ביי חיזוק פון די מלחמה שטייט נישט "מְאֹד". ווי מיר זעהן טאקע אז פון די טאג וואס משה רבינו איז נפטר געווארן ווען אידן האבן מקבל געווען די גאנצע תורה, ווי עס שטייט[51] "לָקֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה", און נאכן ענדיגן די ימי אבילות, האבן זיי זוכה געווען אריינצוגיין מיט יהושע קיין ארץ ישראל. און דאס שטייט אין פסוק[52] "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה... וַיֹּאמֶר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ... וְעַתָּה קוּם עֲבֹר" וכו', ווייל אין די זכות פון די תורה וואס איר עיקר קיום איז אין ארץ ישראל, האבן מיר גירש'נט ארץ ישראל, אזוי ווי עס שטייט[53] "כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ" די וועסט מצליח זיין איר איינצונעמן, "וְאָז תַּשְׂכִּיל", עד כאן דבריו הק'.

חוץ די ווערטער פון רבינו המבי"ט הנ"ל, אז מען דארף האבן שטערקערע חיזוק אין תורה און מצות ווי די חיזוק פון מלחמה, האב איך געטראכט אזא געדאנק, אזוי ווי איך האב שוין געברענגט פריער, אז כדי צו קענען ירש'נען ארץ ישראל דארפן מיר זיין עהרליכע קינדער צו אונזערע הייליגע אבות, צו גיין אין זייערע וועגן, ווי מיר זעהן ביי די מעשה פון שרה וואס האט געזאגט לגבי ישמעאל[54] "כִּי לֹא יִירַשׁ... עִם בְּנִי עִם יִצְחָק", וויבאלד ער האט זיך נישט געהאלטען אין די וועג פון אברהם אבינו און ארויס לתרבות רעה. יעצט אז מיר ווילן גיין קיין ארץ ישראל און איר ירש'נען, ווענדט זיך דאס אויך אין דעם, צו וועלן מיר גיין בדרכי התורה אזוי ווי אונזערע עלטערן, ווייל אויב ח"ו נישט, מיר וועלן נישט היטן די תורה און מצות, האבן מיר נישט קיין חלק ונחלה אין די נחלה פון אונזערע עלטערן, מיר וועלן גארנישט אויפטוהן מיט'ן נעמען ארץ ישראל, ווייל עס קומט זיך אונז נישט. דאס וואס דער פסוק זאגט אונז קודם "חֲזַק וֶאֱמָץ" ביי מלחמה, זאגט ער נאכדעם נאכאמאהל "רַק חֲזַק וֶאֱמַץ" ביי תורה, ווי ער נעמט זיך אויס א תנאי אין דעם ענין, זאלסט וויסן אז נאר אויף דעם אופן וועט העלפן די חיזוק פון מלחמה, נאר אויב די וועסט זיך מחזק זיין און זיך שטארקן בתורה און מצות, ווייל אײן אן די אנדערע וועט נישט העלפן. די ווארט "רַק" איז ווי א תנאי, אז די וועסט מצליח זיין אין די מלחמה נאר אויב די וועסט דיך שטארקן אין תורה, צו טוהן און אפהיטן כל דברי התורה הזאת. וזה נכון ואמת בפי' הדברים.

תיכף ביים איינעמען דאס לאנד האט זיך די כיבוש געוואנדען אין דעם תנאי פון שמירת תורה ומצות, אזוי אויך זעהן מיר ביי דוד המלך ע"ה וואס ער האט געזאגט צו זיין זוהן שלמה[55], "עַתָּה בְנִי יְהִי ה' עִמָּךְ וְהִצְלַחְתָּ וגו' - יעצט מיין זוהן, זאל דער אייבישטער זיין מיט דיר און די זאלסט מצליח זיין, אַךְ יִתֶּן לְךָ ה' שֵׂכֶל וּבִינָה וִיצַוְּךָ עַל יִשְׂרָאֵל - דער אייבישטער זאל דיר נאר געבן שכל מיט פארשטאנד, און די זאלסט באפוילן פאר אידישע קינדער, וְלִשְׁמוֹר אֶת תּוֹרַת ה' אֱלֹקֶיךָ - און זיי זאלן היטן די תורה פונעם אייבירשטען, אָז תַּצְלִיחַ - דעמאלטס וועסטו מצליח זיין, אִם תִּשְׁמוֹר לַעֲשׂוֹת אֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים - אויב די וועסט אפהיטן און טוהן די געזעצן און דינים, אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה עַל יִשְׂרָאֵל - וואס דער אייבישטער האט באפוילן משה צו איבערגעבן די אידן, חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת - שטארק דיך זאלסט נישט מורה האבן", זעהן מיר אז אויך דוד המלך האט עס געמאכט אלס הויפט תנאי צו די הצלחה פון זיין זוהן שלמה, אזוי זעהן מיר אויך אין מלכים[56], "לְמַעַן יָקִים ה' אֶת דְּבָרוֹ - אז דער אייבישטער זאל באשטעטיגן זיין רייד, אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר - וואס ער האט גערעדט צו מיר, אזוי צו זאגן, אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת דַּרְכָּם - אויב דיינע קינדער וועלן אפהיטן זייערע וועגן, לָלֶכֶת לְפָנַי בֶּאֱמֶת בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל נַפְשָׁם - צו גיין פאר מיר מיט אמת, מיט זייער גאנצען הארץ און מיט זייער גאנצע זעהל". שטייט אויף דעם פסוק אין מדרש[57] "דריי זאכן האט מען געגעבן מיט א תנאי, ארץ ישראל, בית המקדש און מלכות בית דוד". אזוי אויך זעהן מיר אין פסוק[58] "וַיַּעַזְבוּ אֶת בֵּית ה' אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיהֶם וכו' - זיי האבן איבערגעלאזט דעם הויז פון ה', די ג-ט פון זייערע עלטערן... וַיְהִי קֶצֶף עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַםִ בְּאַשְׁמָתָם זֹאת - עס איז געווען א צארן אויף יהודה און ירושלים ווייל זיי זענען געווען שולדיג אין דעם... וְרוּחַ אֱלֹקִים לָבְשָׁה אֶת זְכַרְיָה בֶּן יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן - און א ג-ט'ליכע גייסט האט ארומגענומען דעם זכריה בן יהוידע הכהן, וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם - און ער האט זיך געשטעלט פארן פאלק, וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר הָאֱלֹקִים - און ער האט געזאגט צו זיי, אזוי האט דער אייבישטער געזאגט, לָמָה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת מִצְוֹת ה' - פארוואס זענט איר עובר אויף דעם באפעל פונעם אייבירשטען, וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי עֲזַבְתֶּם אֶת יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם - איר וועט נישט מצליח זיין ווייל איר האט איבערגעלאזט דעם אייבירשטען, וועט ער אייך איבערלאזן". ער האט צו זיי אויסגערופן, ווייל איר האט אפגעלאזט דעם אייבירשטען וועט אייך דער אייבישטער אויך אפלאזען און וועט אייך איבערגעגעבן צו אייערע פיינט. אזוי אויך יואב, ווען ער האט מלחמה געהאלטן מיט עמון און ארם, האט ער געזאגט[59] "חֲזַק וְנִתְחַזְּקָה בְּעַד עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹקֵינוּ - שטארקט אייך, און לאמיר זיך שטארקן וועגן אונזער פאלק און וועגן די שטעט פון אונזער באשעפער, וַה' הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה - און דער אייבישטער וועט טוהן וואס איז גוט אין זיינע אויגן", מיט די ווערטער "וּבְעַד עָרֵי אֱלֹקֵינוּ" ברענגט ער ארויס אז די שטעט וועלן האבן א ג-טליכע שיצונג דורך שמירת תורה ומצות, דעמאלטס וועט דער אייבישטער טוהן וואס איז גוט פאר זיי און זיי וועלן באזיגן אין די מלחמה. ווי אויך זעהן מיר אין פסוק[60] "וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת כָּל שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל וכו' - דוד האט צוזאמגעזאמעלט אלע הערן פון די אידן... וַיָּקָם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל רַגְלָיו - און דוד האט זיך אויפגעשטעלט, וַיֹּאמֶר שְׁמָעוּנִי אַחַי וְעַמִּי וכו' - און געזאגט הערט מיר אויס מיינע ברודער און מיין פאלק... וְעַתָּה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל קְהַל ה' - יעצט פאר די אויגן פון אלע אידן די פארזאמעלטע פארן אייבירשטען, וּבְאָזְנֵי אֱלֹקֵינוּ - און אין די אויערן פון אונזער ג-ט, שִׁמְרוּ וְדִרְשׁוּ כָּל מִצְוֹת ה' אֱלֹקֵיכֶם - היט אפ און פארשט נאך אלע מצות פון ענקער באשעפער, לְמַעַן תִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה - אז איר זאלט ירש'נן דעם גוטען לאנד,

המשך בדף ב'

---

[51] דברים לא, כו
[52] יהושע א, א-ב
[53] יהושע א, ח
[54] בראשית כא, י
[55] דברי הימים א, כב
[56] מלכים א, ד
[57] ילקוט שמעוני ח"ב, רמז קע
[58] דברי הימים ב, פרק כד, יח-כ
[59] דברי הימים א, פרק יט, יג
[60] דברי הימים א, פרק כח, א-ט

הגהות און קאמענטארן, אדער צו ספאנסערן א וואך: שיקט אריין צו blebo87@gmail.com

יוצא לאור ע"י מכון: **לְבִּי בְּמִזְרָח**, ירושלים עיה"ק

בשבילי הארץ

וועכנטליכע גליון ארויסצוברענגן שבח ארץ ישראל

בשבילי הלקט - המשך מדף א'

למשה רבינו ע"ה את כל הארץ, המערות והמחילות ואוצרות כסף וזהב שבה... י"ל כמו שאמרו צדיקים שאוצרות אלו הם לבות בני ישראל, התשוקות והרצונות (הרמוזים בכסף וזהב), וארץ ישראל מסייעת לעבודות הש"י, וזה אוצרות כסף וזהב שבה, שהקב"ה מייחד שמו על הארץ, אלוקי הארץ, כדאיתא ברמב"ן שהקב"ה יקרא אלוקי ארץ ישראל, אבל על ארץ העמים לא יאמר בו אלוקי הארץ, ועל זה אמרו הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלו-ה... ובמאירי איתא שתלמיד חכם יודע ומבין מה אבד לנו, שמשיג מהי ארץ ישראל ומהו בית המקדש, כ"ק אדמו"ר ז"ל היה אוהב ארץ ישראל, הם ידעו מהי ארץ ישראל, גם הפרשה של בנות צלפחד היא ענין התשוקה לארץ ישראל, ראויה היתה פרשה להיכתב על ידי משה אלא שזכו וכו' שהיו מחבבות את הארץ, כי רצו עבדיך את אבניה.

(פני מנחם, פר' פנחס)

באש אתה עתיד לבנותה

ג' שבועות אלו של בין המצרים, בהם הוא הזמן לתיקונים של בנין ביהמ"ק, עיקר התיקונים הם בשבתות שבהם מתקיים ענין בנין ביהמ"ק, כיון שבש"ק מסוגל יהודי לעורר אש הקדושה, ולהשיג הדרגה הראויה בהשתוקקות לאלקות, ובאש הזו אתה עתיד לבנותה.

(נתיבות שלום, פר' מטות)

ותבואו ותטמאו את ארצי (הפטרה, ירמיהו ב, ז)

איתא בילקוט שמעוני (איכה רמז תתרלח), הלוואי היו בני עמי בארץ ישראל אעפ"י שמטמאין אותה. הגאון רבי יצחק בלאזר אמר בקבלת פניו ביפו בעלותו לארץ, דלא יתכן מדרש זה שהוא כפשוטו, שהרי מקרא מלא הוא (ויקרא יח, כח) ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה, וכן נאמר (דברים יא, יז) ואבדתם מהרה מעל הארץ. אלא הכוונה היא דהקב"ה מצטער, דהלוואי והיה יכול להיות דבר זה שישבו בניו בארץ ישראל ואפילו שמטמאין אותה. ויש להוסיף הבת קול של רבה בר בר חנה (ב"ב עד.), אוי לי שנשבעתי, ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי. וכן איתא בסנהדרין (מו.), בשעה שהאדם בצער, שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי וכו'.

(הר צבי, פר' מסעי)

יסורי ארץ ישראל

שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי ייסורים, ואלו הן: תורה, ארץ ישראל ועולם הבא.

(ברכות ה, א)

ציון הר קדשי

אמרו למלך המשיח היכן אתה מבקש לדור, אמר אף דא צריכה שאלה, על ציון הר קדשי.

(מדרש שמואל י"ט)

אם הבנים שמחה - המשך מדף א'

וְהִנְחַלְתֶּם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד עוֹלָם - און עס מאכן ירש'נן פאר אייערע קינדער ביז אייביג. זעהן מיר אז אונזער מלך הנבחר האט פאראויס געזאגט פאר גאנץ קהל ישראל, אז עס איז נישט מעגליך צו ירש'נן דעם ארץ הטובה אן היטן תורה און מצות, און ער זאגט בפירוש אז אזוי איז אויך פאר אלע זייערע קינדער נאך זיי עד עולם. עזרא הסופר האט אויך אזוי געזאגט ווען מען איז ארויף צום בית שני, ווי עס שטייט[61] "כִּי עֶזְרָא הֵכִין לְבָבוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת תּוֹרַת ה' - עזרא האט זיך צוגעגרייט זיין הארץ צו דרש'נן תורת ה', וְלַעֲשֹׂת וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל חֹק וּמִשְׁפָּט - ווי צו טוהן און צו אויסלערנען פאר די אידן דאס געזעץ און דין". זעהן מיר אז קיום תורה און מצות איז די ערשטע תנאי אין די הצלחה אז די אידן זאלן קענען איינעמען דאס לאנד און דארטן בלייבן, דאס אלעס איז צוליב עס איז אונז א ירושה אבער מיט דעם תנאי, אז מיר זאלן זיין בנים הגונים און זיין ראוי אז עס זאל גערופן ווערן די נאמען פון אונזערע אבות אויף אונז, ווי דער פירוש פון רבינו הרמב"ם אין די ווערטער וואס שטייט ביי ירושת אבותינו[62] "כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע".

יעצט נאך די גאנצע הקדמה, וועסטו שוין פארשטיין דעם ווארט "מורשה" וואס ווערט געזאגט ביי ארץ ישראל, אונז צו ווייזן אז דעם זכות וואס מיר האבן צו ארץ ישראל איז א ענין פון ירושה, און דווקא אויב מיר וועלן זיך אויפפירן ווי בנים הגונים און זיין ראוי צו די ירושה, ווי דער מאמר פון תנא דבי אליהו[63], א מענטש דארף זאגן, "ווען ווען ווען אנקומען מיינע מעשים צו די מעשים פון מיינע עלטערן", דעמאלטס ווען מיר זוכה זיין צו די נחלה פון אונזערע עלטערן. אויב ווען מיר אבער נאכלאזן אין דעם, און זיך חלילה אוועקקערן פון אונזערע אבות, וועט די ירושה נישט אנקומען צו אונז, אזוי ווי זכריה הכהן האט אונז געזאגט[64] "וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי עֲזַבְתֶּם אֶת ה' וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם".

מיט דעם קענען מיר פארשטיין דעם ירושלמי[65], עס שטייט[66] "וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ וכו'... וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה", פרעגט רבי יוחנן, אויב איז עס א מתנה, פארוואס שטייט ירושה, און אויב איז עס א ירושה פארוואס שטייט מתנה? נאר וויבאלד ער האט עס זיי געגעבן אלס א מתנה, האט ער עס זיי נאכאמאהל געגעבן אלס ירושה, עכ"ד. לכאורה איז דאס נישט פארשטענדליך, וואס איז די נפקא מינה צו עס איז א מתנה אדער אויך א ירושה? אבער מיט וואס מיר האבן פריער אויסגעשמועסט, איז דאס זייער פארשטענדליך, זאלסט נישט מיינען אז דאס איז א מתנה אויף סיי וואס פאר אן אופן, זאגט אונז די ירושלמי, אז אלס מתנה אליינס איז דאס נאכנישט געווען א גאנצע מתנה, נאר מען האט דאס נאכאמאהל געדארפט איבערגעבן אלס א ירושה, אז עס זאל האבן די תנאי וואס איז געזאגט געווארן צו אברהם אבינו ביי די ירושה "כִּי לֹא יִירַשׁ... עִם בְּנִי עִם יִצְחָק", דווקא אויף אזא אופן ווען אונז זענען ווערט צו די ירושה אזוי ווי יצחק. לויט דעם זענען די ווערטער פון די ירושלמי קלאר ווי דימאנטען.

מיט דעם קענען מיר פארשטיין די צוגעגליכענקייט פון די תורה מיט ארץ ישראל, וואס ביידע זענען געשריבן געווארן מיט דעם לשון פון "מורשה", ווייל ביי ביידע קומען מיר צי צו דעם נאר מכח ירושה וואס מיר האבן געירש'נט פון אונזערע עלטערן און נישט פון אונזערע אייגענע כוחות, אזוי ווי איך האב שוין מאריך געווען און קלאר געמאכט לעיל, די צוויי זענען אזוי גלייך און געבינדען איינע אין די אנדערע אז מען קען זיי נישט צוטיילן. איך האב געזעהן אין ספר "בית אלקים" לרבינו המבי"ט[67], ווי ער שרייבט אז זייערע ענינים זענען אויך גלייך, ווי איר וועט זעהן אז פון ווען דער אייבישטער האט צוגעזאגט ירושת הארץ ביזן איינעמן, האט געדוירט פיער הונדערט אכט און אכציג יאר, ממש אזוי ווי ביי די תורה, וואס די התחלת קבלת התורה האט זיך אנגעהויבן ווען אברהם אבינו איז אלט געווען צוויי און פופציג יאר, ווייל דעמאלטס ביי די נס פון אור הכשדים האט אברהם אבינו משלים געווען מיט הכרת הבורא, און דעמאלטס האט דער אייבישטער אים צוגעזאגט דעם נדר אים צו געבן ארץ ישראל אלס א ירושה פאר אים און פאר זיינע קינדער, ווי עס שטייט[68], "אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ", און ביז מתן תורה איז עס געווען די זעלבע סכום יארן, זעסטו אז זיי זענען גלייך, וועגן דעם האט מען זיי מייחד געווען מיט דעם זעלבן לשון "מורשה", ביי ארץ ישראל שטייט[69] "וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה" און ביי תורה שטייט[70] "תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה", ווייזט עס אונז, אז עס איז געזאגט געווארן מיט איין דיבור, איין כוונה און איין ענין, און איז מרמז, אז אויב וועט אונז די תורה זיין אלס א ירושה, וועט אונז ארץ ישראל אויך זיין אלס א ירושה.

המשך בגליון הבא אי"ה

---

[61] עזרא ז, י

[62] בראשית כא, י

[63] תנדב"א רבה, פרק כב, אות ב

[64] דברי הימים ב, פרק כד, כ

[65] בבא בתרא, פרק ח, דף יח. סוף הלכה ב

[66] שמות ו, ח

[67] שער היסודות פרק לב

[68] בראשית טו, ז

[69] שמות ו, ח

[70] דברים לג, ד

לארכה ולרחבה

באשריבן שטעט, דערפלער, היסטארישע פלעצער, און מקומות הקדושים אין ארץ ישראל

קבר הצדיק משטפנשט

ביה"ח נחלת יצחק , תל אביב-גבעתיים

רבי אברהם מתתיהו פרידמאן זצ"ל, איז געבוירן געווארן כ"ה כסליו תר"ז (1846) צו זיין גרויסן פאטער רבי מנחם נחום פרידמאן זצ"ל אין די שטאט שטפינשט אין רומניה, ער איז געווען אן אייניקל פונעם הייליגן ריזשינער זצוק"ל און א זעקסטער דור פונעם מגיד פון מעזריטש.

רבי אברהם מתתיהו האט געפירט באדמורו"ת פאר 64 יאר, און געווען באוואוסט אלס א צדיק און קדוש, אידן און אויך גוים פלעגן קומען צו אים פאר עצות און ברכות. פון זיינע נאנסטע חסידים און תלמידים איז געווען באקאנט דער צדיק און פועל ישועות רבי חיים זאנוויל בן רבי משה, האדמו"ר מריבניץ זצ"ל.

זיין דרך איז געווען אזוי ווי זיין פאטער נישט צו זאגן צופיל דברי תורה'ס פאר די חסידים, ווי אויך נישט דאווענען אויפן קול, מען פלעגט אויף זיי זאגן "אין אומר, ואין דברים, בלי נשמע קולם, פונדעסטוועגן דאך, בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם". ער האט געהאט א דערהויבענע חבורה פון דערוועלטע חסידים וואס מען האט גערופן "יושבים", א קבוצה פון באלד הונדערט למדנים וואס זענען געזעצן אין ביהמ"ד על התורה ועבודה א גאנצען טאג און געווארן אויסגעהאלטען דורכ'ן רבי'ן.

אברהם האט ער געהייסן נאך רבי אברהם המלאך, זיין זיידע. דער הייליגער ריזשינער האט אויף געזאגט וועגן זיין נאמען מתתיהו, "זיין נאמען איז מתתיהו, ווייל ער איז אזוי ווי מתתיהו פון חנוכה, ער וועט האבן די כוחות פאר ישועות אזוי ווי מתתיהו בעל הנס". ער איז נפטר געווארן כ"א תמוז תרצ"ג (1933), און ליידער נישט איבערגעלאזט קיין קינדער. און יאר תשכ"ט (1969) האט מען ארויפגעברענגט זיין קבר קיין ארץ ישראל ווי מען איז געווען איבערגערעש'ט אז זיין גוף איז געווען גאנץ און מען האט אים מקבר געווען אינעם ביה"ח נחלת יצחק אין גבעתיים. די קבר איז באקאנט אלס א פלאץ ווי טויזענטער אידן קומען צו מתפלל זיין און בעטען ישועות אין זכות פונעם הייליגן צדיק.

לזכרו געפינען מיר היינט צו טאג'ס מוסדות שטפנשט אין בני ברק און אלעד, און נאך בתי מדרשים צושפרייט אין עטליכע שטעט אין ארץ ישראל, ווי אין עתלית, קרית גת און גדרה, ווי אויך געפינט זיך דער שטפנשטער קלויז אין עיר העתיקה צפת. און יאר תשע"ה האט מען מקים געווען א ישיבה על קברו, אויך איז דא א גאס אינעם שכונה פון רמת שלמה אין ירושלים, וואס הייסט נאך דעם צדיק פון שטפנשט.